

Als we Theodor met rust laten komt alles goed

Massacultuur, vercommercialisering van de kunst, populisme: filosoof, socioloog en musicoloog Theodor Adorno (1903–1969) publiceerde en doceerde regelmatig over deze onderwerpen. Adorno maakte deel uit van de neomarxistische Frankfurter Schule. In de opkomende massacultuur zag hij een voedingsbodem voor populisme en fascisme.

over Theodor Adorno

Theodor Wiesengrund Adorno wordt in 1903 in Frankfurt geboren als enig kind van de wijnhandelaar Bernhard Wiesengrund en de zangeres Calvelli-Adorno. Al jong blijkt hij buitengewoon intelligent en muzikaal begaafd. Hij studeert psychologie, sociologie en musicologie aan de universiteit van Frankfurt en daarnaast volgt hij piano- en compositie lessen aan het conservatorium. Na zijn studie volgt hij compositielessen bij Alban Berg in Wenen. Hij is bevriend met o.a. de filosofen Max Horkheimer, Walter Benjamin, Ernst Bloch, Georg Lukács en Herbert Marcuse. Adorno schrijft vele artikelen over muziek. In 1931 wordt hij privé-docent filosofie aan de universiteit van Frankfurt en werkt hij mee aan publicaties van het Institut für Sozialforschung, waarvan Max Horkheimer directeur is. Sociologisch onderzoek is hun doel, gebaseerd op een marxistische visie, die los staat van de communistische partij. Als zoon van een joodse vader, wordt Adorno het werk door de nazi's onmogelijk gemaakt en in 1938 emigreert hij samen met zijn vrouw Gretel naar Amerika, waar hij onderdak vindt bij het naar New York uitgeweken instituut. In Los Angeles zetten

Horkheimer en Adorno hun werk voort en samen schrijven ze *Dialectiek van de Verlichting*, waarin ze aantonen dat de verlichting zich tegen zichzelf heeft gekeerd met als ultieme uitkomst de Jodenvernietiging. In dezelfde periode schrijft Adorno een bundel met aforismen onder de titel *Minima Moralia*.

Na de oorlog keert Adorno terug naar Frankfurt en publiceert hij zijn studie over de autoritaire persoonlijkheid. Hij is inmiddels een beroemd filosoof en hij wordt benoemd tot docent sociologie en filosofie aan de universiteit. In 1958 volgt hij Horkheimer op als directeur van het Instituut, dat inmiddels bekend staat als de Frankfurter Schule. Met zijn kritiek op het kapitalisme, de cultuurindustrie, de massamedia en het burgerlijk conformisme wordt Adorno een belangrijke inspiratie voor de tegencultuur en de studentenrevolte.

“De hoop, voor zover die bestaat, moet in de brokstukken zelf liggen.”

-Theodor Adorno

de Busenattentat In 1969 eisen de studenten van Adorno dat hij kiest voor activisme. Maar Adorno vindt de tijd niet rijp voor een studentenrevolte. Hij staat achter hun roep om democratisering van de universiteiten, maar wijst de vorm van hun acties af. Om Adorno te provoceren vindt op 22 april 1969 de Busenattentat plaats, waarbij drie studentes in lange leren jassen tijdens een college voor bijna duizend aanwezigen om hem heen dansen, hun borsten ontbloten en hem probeerden te kussen. Adorno vervalt in een diepe depressie die hij niet meer te boven komt. Op vakantie in Zwitserland sterft hij op 6 augustus aan een hartaanval.

OT rotterdam is een theaterinitiatief van Gerrit Timmers en Mirjam Koen (voorheen samen met Ton Lutgerink artistiek leiders van O.T. Theater & Opera O.T.). OT rotterdam maakt voorstellingen die buiten de mainstream vallen. Ook biedt OT rotterdam ruimte en ondersteuning aan zowel jonge als ervaren theatermakers die verlangen naar de vrijheid van een laboratorium.

tekst en regie Mirjam Koen
met Paul R. Kooij als Theodor Adorno, Noah Blindenburg, Daantje Idelenburg (stage), Jasmijn Strookman (stage) **muziek** Eric Magnée & citaten uit het werk van o.a. The Softmachine, Brahms, Chuck Berry, James Brown
vormgeving Gerrit Timmers
kostuums Jacqueline de Maat
lichtontwerp Bas Standaard **research en adviezen** Dora Timmers **techniek** Charlotte de Bruijn, Peter Swikker
grafisch ontwerp Femke Wieringa
fotografie Pepijn Lutgerink **zakelijke leiding/publiciteit** Sjoukje Vermeer
inleiding Jelle Baan **met dank aan** Niek Idelenburg, Izaak Dekker, Iris van der Ende, Marieke den Dulk